

WPŁYW BUHAJÓW PRZY DOBORZE LOSOWYM
NA WYDAJNOŚĆ MLECZNĄ KRÓW
W RZD OSTOJA I W FERMIE JĘDRZYCHOWICE POHZ OSOWA SIENI

Lesław Kubasiewicz

Instytut Hodowli i Technologii produkcji Zwierzęcej
Zakład Hodowli Bydła AR w Szczecinie

Zagadnieniami związanymi z wydajnością mleczną krów zajmują się w rozmaitych aspektach liczne rzesze naukowców i praktyków hodowców na całym świecie. W tym niemało miejsca poświęca się sprawom odziedziczalności cech mleczności, zarówno w linii męskiej jak i żeńskiej. Badacze polscy są również reprezentowani w literaturze tego problemu. Wpływem buhajów importowanych na wydajność mleczną krów oraz porównaniem uzyskanych wyników z wynikami buhajów krajowych zajmuje się m. in. Zalewski i wsp. [6]. W szerszym aspekcie podobnym zagadnieniom porównawczym poświęca swoje prace Peterson [5], analizując bydło duńskie, bułgarskie i czechosłowackie.

Badaniem wpływu różnych czynników, w tym rozmaitych grup buhajów na wydajność mleczną krów na obszarze Pomorza, zajmował się między innymi Pasierbski [4], a Zakład Doświadczalny Akademii Rolniczej w Szczecinie wiele prac poświęcił Kawęcki i wsp. [2, 3].

Celem niniejszej pracy była próba uwidocznienia wpływu rozmaitych grup buhajów na wydajność mleczną córek w pierwszej laktacji.

MATERIAŁ I METODY

Założono porównanie potomstwa żeńskiego kilku grup buhajów rasy cb, utrzymywanego w dwóch oborach mlecznych znacznie oddalonych od siebie. Badaniami objęto 120 krów, po 60 szt. z każdej fermy. Doboru materiału dokonano losowo. Większość danych uwzględnionych w badaniach dotyczyła 305 dni udoju, w kilku przypadkach

dokonano przeliczeń w celu ujednolicenia materiału i obecnie wszystkie podane wyniki oparte są na laktacji 305-dniowej. Porównywano ze sobą bezpośrednio wartości ilościowe mleka i procentu tłuszczu. Przyjęto, że warunki dla poszczególnych grup zwierząt w tej samej oborze były jednakowe i uznano te grupy za porównywalne. Praca jednak ma charakter poglądowy, gdyż warunki środowiskowe, a zwłaszcza żywieniowe, nie były jednakowe. Nie uwzględniono także genetycznej wartości matek badanych krów.

WYNIKI BADAŃ

Po dokonaniu wyboru materiału przeanalizowano dokumentację hodowlaną. Ustalono ojcostwo poszczególnych krów, przebadano rodowo-

T a b e l a 1

Liczba buhajów - ojców krów poddanych badaniu

Grupa genetyczna	Ostoja	Jędrzychowice	Razem
Willem Adema	4	11	15
Sikkema	4	9	13
Adema	3	3	6
Bontjes Adema	12	4	16
Sil	5	2	7
Razem	28	29	57

dy poszczególnych buhajów, a następnie podzielono uzyskaną listę buhajów na 5 grup. W wyniku tego w opracowaniu materiał żeński został posegregowany na 5 grup według gałęzi rodowodowych ich ojców. Są to następujące grupy genetyczne: Willem Adema 28773, Bontjes Adema 24674, Adema 25437, Sikkema 72 25738, Sil 27987 (tab. 1). Ogólna liczba buhajów, które były ojcami krów stanowiących przedmiot badań, wynosiła 28 w Ostoji i 29 w Jędrzychowicach, przy czym tylko w jednym przypadku używane było nasienie tego samego buhaja (Leeuwarder 14) w obu oborach (tab. 1).

Dane dotyczące średnich wydajności zawarte w tabeli 2 uzyskano w opracowaniu Centralnej Stacji Hodowli Zwierząt (wyniki oceny wartości użytkowej krów w 1977 r.). Obliczenia własne dotyczą RZD

T a b e l a 2

Średnie dane dotyczące wydajności krów cb

Grupa	Mleko, kg	Procent tłuszczu
Ogólnie w Polsce w roku 1977	3489	4,14
Oceniane w woj. szczecińskim w 1977 r.	3190	4,20
Oceniane w woj. leszczyńskim w 1977 r.	3845	4,24
RZD Ostoja	3030	3,85
Ferma Jędrzychowice	4256,3	4,15

T a b e l a 3

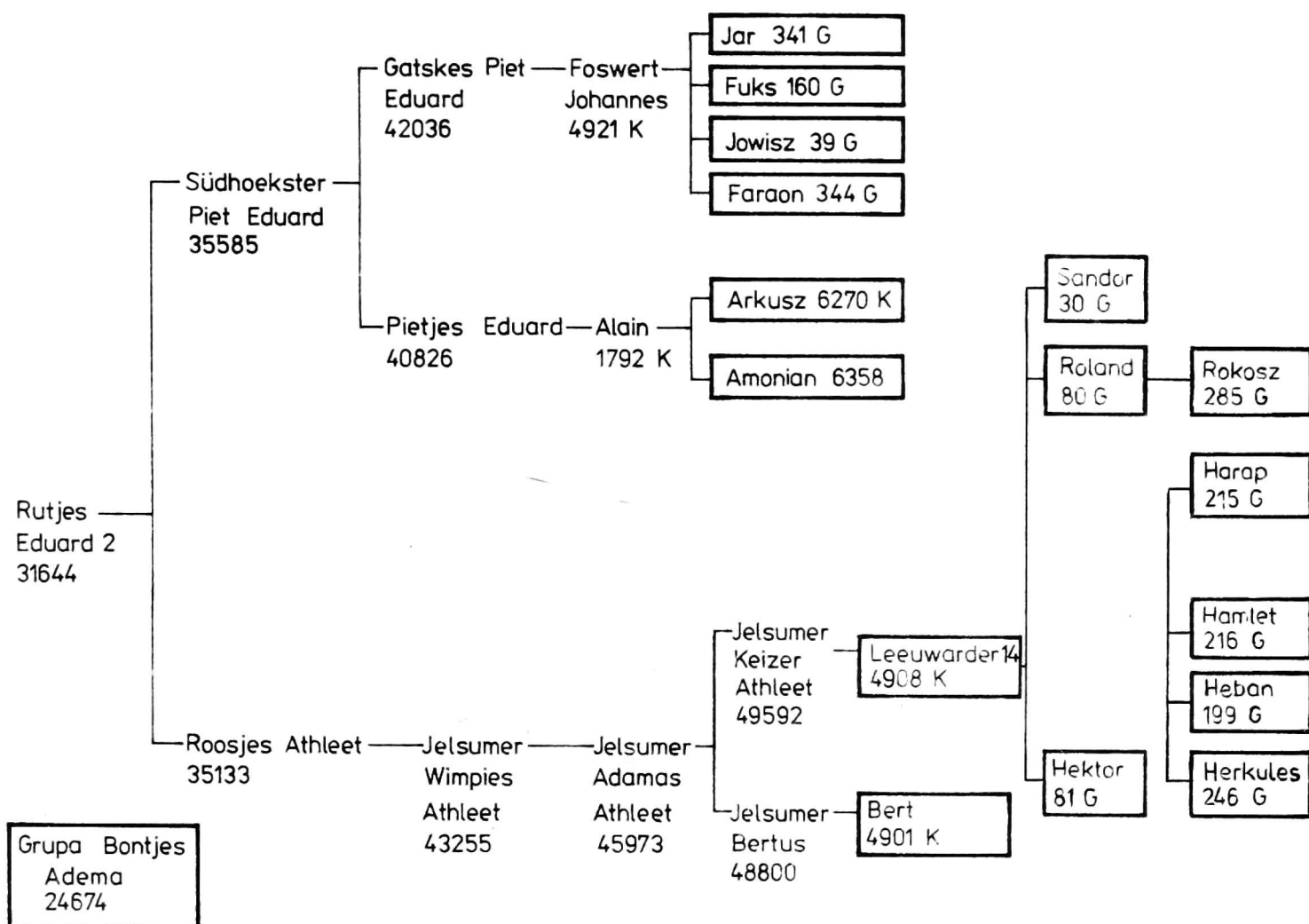
Średnie dane dotyczące wydajności krów w obu oborach

Grupa genetyczna	Ostoja		Jędrzychowice	
	kg mleka	procent tłuszczu	kg mleka	procent tłuszczu
Adema	2660,8	4,06	4923,2	4,33
Bontjes Adema	2930,2	3,90	4049,75	4,13
Willem Adema	3025,6	3,75	4036	4,04
Sikkema	3221,8	3,98	4491	4,20
Sil	2963,8	3,65	3355,5	4,48

Ostoja i Fermy Jędrzychowice. Z zestawienia tego wynika, że ferma Jędrzychowice charakteryzuje się wyższą wydajnością mleka niż średnia krajowa i średnia woj. leszczyńskiego, która z kolei przewyższa taką średnią z woj. szczecińskiego. Pod względem średnich zawartości tłuszczu Ferma Jędrzychowice odpowiada średniej krajowej i średniej z obu województw. RZD Ostoja charakteryzuje się najniższą wydajnością w przytoczonym zespole danych, zarówno pod względem ilości mleka jak i zawartości tłuszczu.

Analizując tabelę 3 można zauważyć, że w RZD Ostoja najwyższą wydajnością mleka charakteryzują się krowy pochodzące po buhajach z grupy Sikkema, w dalszej kolejności - grupa Willem Adema, następnie niewiele różniące się między sobą grupy Sil i Bontjes Adema, na końcu grupa Adema. Analogicznie wydajność grup dla Fermy Jędrzychowice przedstawia się następująco: Adema, Sikkema, Bontjes Adema, Willem Adema i Sil. Jaskrawo rzuca się w oczy użytkowanie

grupy Adema, która w Ostoi znajduje się na ostatnim miejscu, w Jędrzychowicach na pierwszym. Jeśli grupę tę potraktować jako wymagającą oddzielnego przeanalizowania, to w pozostałej części materiału zauważyć można dość wyrównaną prawidłowość. W obu oborach na początku znajduje się grupa Sikkema, na końcu grupa Sil. Grupy Bontjes Adema i Willem Adema, niewiele różniące się między sobą, znajdują się po środku, zajmując 2 i 3 lub 3 i 2 pozycję.

Rys. 1

Prawidłowości zaznaczają się także w uszeregowaniu grup wg procentu tłuszczu. W Ostoi grupa Sil znajduje się na ostatnim miejscu, w Jędrzychowicach na pierwszym. Jeśli analogicznie, jak w przypadku grupy Adema, wyłączymy z rozważań grupę Sil, to układ pozostałych grup w obu oborach jest jednakowy: Adema, Sikkema, Bontjes Adema, Willem Adema. Z przeprowadzonych badań, zestawień i przytoczonych wywodów wynika, że w obu oborach da się zauważyć wpływ określonych grup buhajów na wydajność mleczną ich córek. Zastosowany w badaniach podział na grupy według założycieli ogromnych gałęzi rodowodowych nie odzwierciedla szczegółów, które mogą wyjść

dopiero przy bardziej wnikliwej analizie materiału. Dotyczy to zwłaszcza grup krów po Ademie 25437 i po Silu 27987.

Stwierdzono także, a raczej potwierdzono za pomocą przebadanego materiału, że Ferma Jędrzychowice przewyższa znacznie zarówno wydajnością mleka w kg jak też zawartością tłuszczu w mleku RZD Ostoja. A wypada tu zauważyć, że obora ta nie jest najbardziej wydajna w POHZ Osowa Sień, dla której średnia wg Kaczmarka i wsp. [1] w roku 1975 wynosiła 5155 kg mleka i 4,13% tłuszczu.

WNIOSKI

1. W obu badanych oborach podobnie zaznacza się wpływ określonych grup buhajów na wydajność mleczną ich córek.

2. Badany materiał wykazał większą wydajność mleczną krów po buhajach z tych samych grup w Fermie Jędrzychowice niż RZD Ostoja.

3. Uzyskane wyniki pozwalają wnioskować o potrzebie dalszego prowadzenia bardziej wnikliwych badań na ten temat.

LITERATURA

1. Kaczmarek A., Apolinarski E., Rosochowicz Ł., Dorynek Z., Wołoszyński W., Klaudel T., Jeczmyk A.: Bydło holsztyńsko-fryzyjskie importowane ze Stanów Zjednoczonych (cz. II). Użytkowanie mleczne. Prz. Hod. 1976, 19, 12-14.
2. Kawęcki A., Kamieniecki H., Wedzińska B.: Ocena wartości użytkowej krów stada RZD Lipki, Zesz. Nauk. AR Szczecin, nr 65, ser. Zootechnika XII, 1977, 79-90.
3. Kawęcki A., Petkow K., Kamieniecki H., Niemyska L.: Ocena wartości użytkowej i hodowlanej krów stada RZD Rajkowo. Zesz. Nauk. AR Szczecin 1975, nr 47, 67-77.
4. Pasierbski Z.: Bydła nizinne czarno-białe na Pomorzu Zachodnim PWRiL, 1966.
5. Peterson P. H.: Genotype - environment interaction in milk production under Danish and Bulgarian - Czechoslovakian conditions. Animal production (Interakcja genotyp - środowisko pod względem produkcji mleka w warunkach duńskich, bułgarskich i czeskosłowackich) 1975, t. 21, nr 3, 101-108. Streszczenie Przeg. Nauk. literatury zoot. XXII, 2 PT 2, 1976, 54-55.
Wyniki oceny wartości hodowlanej buhajów, 1977. Instytut Zootechniki w Polsce, t. XIV, PWRiL.
Wyniki oceny wartości użytkowej krów w 1977 r. Centralna Stacja Hodowli Zwierząt, Warszawa 1978.
6. Zalewski W., Wrębiakowski H., Stefańczyk H.: Wpływ buhajów importowanych i krajowych na wydajność mleczną potomstwa. Genetyka, hodowla, żywienie i utrzymanie zwierząt gospodarskich. Mat. ze zjazdu P. Tow. Zootechnicznego, 1973, Warszawa, 143-149.

Л. Кубасевич

ВЛИЯНИЕ БЫКОВ В СЛУЧАЙНОМ ОТБОРЕ НА МОЛОЧНОСТЬ КОРОВ
В СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННОЙ ОПЫТНОЙ СТАНЦИИ ОСТОЯ
И В ХОЗЯЙСТВЕ ЕНДЖИХОВИЦЕ ГОСУДАРСТВЕННОГО ЦЕНТРА
ПЛЕМЕННОГО ЖИВОТНОВОДСТВА ОСОВА СЕНЬ

Р е з ю м е

Анализировали племенную документацию 60 коров из сельскохозяйственной опытной станции Остоя и 60 коров из хозяйства Енджиховице. Материал был разделен на 5 групп в соответствии с быком - родителем коров в первой 305-дневной лактации. Установлено влияние определенных групп быков на молочность коров, аналогично в обоих коровниках. Материал подтвердил высшую молочность коров из фермы Енджиховице, чем коров из сельскохозяйственной опытной станции Остоя.

L. Kubasiewicz

INFLUENCE OF BULLS IN THE RANDOM SELECTION ON
THE MILK PERFORMANCE OF COWS AT THE AGRICUL-
TURAL EXPERIMENT STATION OSTOJA AND AT THE JĘDRZYCHO-
WICE FARM OF THE STATE ANIMAL BREEDING CENTRE OSOWA SIEN

S u m m a r y

The pedigree documentation of 60 cows from the Agricultural Experiment Station Ostoja and 60 cows from the Jędrzychowice farm was analyzed. The material was divided into 5 groups according to the bull-parent of cows in the first 305-day lactation. The influence of definite groups of bulls on the milk performance of cows has been proved, analogically in both cowhouses. The material confirmed a higher milk performance of cows from the Jędrzychowice farm than of those from the Agricultura Experiment Station Ostoja.